

STORTINGET

Innst. 161 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 5 LS (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Lov om vern av forretningshemmeligheter (forretningshemmelighetsloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet legger i denne proposisjonen frem et forslag til ny lov om vern av forretningshemmeligheter. Forslaget innebærer en styrking av vernet av forretningshemmeligheter og skal gjøre det enklere for innehaveren av hemmeligheten å håndheve sine rettigheter. Vern av forretningshemmeligheter er av stor betydning for næringsdrivendes konkurransevne som enten et supplement eller et alternativ til industrielle rettigheter.

Forslaget til ny lov skal gjennomføre direktiv (EU) 2016/943 om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger (forretningshemmeligheter) mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling (forretningshemmelighetsdirektivet) i norsk rett. Direktivet ble vedtatt 8. juni 2016, og gjennomføringsfristen i EU var 9. juni 2018. EØS-komiteen fattet vedtak om innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen 29. mars 2019 ved beslutning nr. 91/2019 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII. Ettersom det er nødvendig med lovendringer for å gjennomføre direktivet i norsk rett, deltok Norge i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Det bes i proposisjonen om Stortingets samtykke til å godkjenne vedtaket i EØS-komiteen. Det vises til egen innstilling om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslut-

ning. Vedtaket i EØS-komiteen og direktiv (EU) 2016/943 i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen. Det er også inntatt en tabell som viser hvordan de ulike direktivbestemmelsene er foreslått gjennomført i norsk rett. Forholdet til norsk rett er omtalt i pkt. 18.4 i proposisjonen.

Håndhevingsreglene i direktivet samsvarer på en rekke områder med reglene i direktiv 2004/48/EF om håndheving av immaterialrettigheter (håndhevingsdirektivet). Håndhevingsdirektivet er ikke tatt inn i EØS-avtalen, og Norge var derfor ikke forpliktet til å gjennomføre det. Det ble vist til at direktivet i hovedsak inneholder prosessuelle regler, og at slike regler faller utenfor EØS-avtalens virkeområde, se Prop. 81 L (2012–2013) side 8. Minimumskravene i direktivet ble likevel i stor grad fulgt opp i lov 31. mai 2013 nr. 25 om endringer i lovgivningen om industrielt rettsvern m.m. (styrking av håndhevingsreglene). Ved vurderingen av hvorvidt forretningshemmelighetsdirektivet skal innlemmes i EØS-avtalen, har det vært naturlig å se hen til behandlingen av håndhevingsdirektivet. I forretningshemmelighetsdirektivet er de prosessuelle reglene direkte knyttet til det materielle vernet som oppstilles, og departementet har derfor kommet til et annet resultat i spørsmålet om innlemmelse i EØS-avtalen.

Bestemmelser til vern av forretningshemmeligheter finnes i dag i markedsføringsloven §§ 28 og 29, som forbyr utnyttelse av bedriftshemmeligheter og tekniske hjelpemidler. I tillegg rammer straffeloven §§ 207 og 208 henholdsvis krenkelse av forretningshemmeligheter og rettsstridig tilegnelse av forretningshemmeligheter. I forbindelse med forslaget om en egen lov om forretningshemmeligheter foreslås det at de nevnte bestemmelsene i markedsføringsloven og straffeloven oppheves.

Forslaget til ny lov om vern av forretningshemmeligheter inneholder en legaldefinisjon av begrepet forretningshemmeligheter. Definisjonen bygger på ordlyden i direktivet og innebærer at de ulike elementene gis et noe annet språklig uttrykk sammenlignet med gjeldende rett. Begrepet forretningshemmeligheter dekker fortrolige opplysninger om virksomhetens drifts- og forretningsforhold, knowhow og teknologiske opplysninger. Hvis opplysningene er lagret eller på annen måte fiksert i gjenstander eller tekniske hjelpemidler, vil disse dekkes av vernet etter loven. Dagens parallelle regulering av tekniske hjelpemidler i markedsføringsloven § 29 og i straffeloven § 207 annet ledd foreslås derfor ikke videreført.

Forslaget benytter uttrykket inngrep som en fellesbetegnelse for urettmessige handlinger i strid med vernet av forretningshemmeligheter. I tråd med direktivets systematikk skiller forslaget mellom tre ulike inngreps-handlinger – tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter. Forslaget innebærer hovedsakelig en endring i terminologi og lovteknisk utforming, men på enkelte punkter skjer det en begrenset utvidelse av hvilke handlinger som utgjør inngrep i en forretningshemmelighet, og som dermed er forbudt. I kapittel 6 i proposisjonen drøftes det nærmere innholdet i forslaget om vern av forretningshemmeligheter.

I tillegg innføres det mer detaljerte håndhevingsregler, jf. kap. 7 og 8 i proposisjonen. Forslaget innebærer en klarere regulering av hvilke sanksjoner og tiltak som en innehaver av en forretningshemmelighet kan påberope seg ved et inngrep. Sentrale håndhevingsmidler vil fortsatt være dom på forbud mot eksisterende og fremtidige inngrep, tilkjennelse av vederlag og erstatning samt kjennelse om midlertidig forføyning og eventuelt illeggelse av straff. I tillegg vil domstolene kunne gi inngriperen pålegg om en rekke ulike tiltak som vil kunne avbøte virkningene av foretatte inngrep og vanskeliggjøre fremtidige inngrep. Eksempler på slike tiltak er pålegg om tilbakekall av varer fra handelen, endring av varer, ødeleggelse av varer eller av dokumenter og gjenstander som inneholder forretningshemmeligheten, utlevering av varer til innehaveren av forretningshemmeligheten og pålegg om å dekke utgifter ved formidling av en fellende inngrepsdom.

Forslaget inneholder også særskilte frister av håndheving av inngrep i forretningshemmeligheter i tillegg til de alminnelige foreldelsesfristene som gjelder for krav om vederlag og erstatning, jf. kap. 9 i proposisjonen.

Det foreslås videre regler som styrker vernet av forretningshemmeligheter i forbindelse med rettslige prosesser.

Det antas at forslaget samlet sett ikke vil ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser. Dette er nærmere omtalt i kap. 19 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at EØS-komiteen 29. mars 2019 vedtok å endre EØS-avtalen vedlegg XVII (opphavsrett) ved å innlemme Europaparlamentet- og rådets direktiv (EU) 2016/943 av 8. juni 2016 om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger (forretningshemmeligheter) mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling (forretningshemmelighetsdirektivet).

Komiteen viser til at Justis- og beredskapsdepartementet i proposisjonen ber om samtykke til å godkjenne vedtaket i EØS-komiteen og samtidig legger frem et forslag til ny lov om vern av forretningshemmeligheter. Det vises til egen innstilling om samtykkesaken.

Komiteen viser til at forslaget innebærer en styrking av vernet av forretningshemmeligheter og skal gjøre det enklere for innehaveren av hemmeligheten å håndheve sine rettigheter.

Komiteen viser til at forretningshemmelighetsdirektivet skal sikre et harmonisert vern for forretningshemmeligheter i EØS. Komiteen viser videre til at direktivet ikke antas å ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser, men vil gjøre regelverket enklere tilgjengelig for brukerne. Komiteen viser til at det i proposisjonen bemerkes at regelverket vil ha særlig betydning for nyskapende foretak, spesielt mindre foretak som bygger hele sin virksomhet på et fåtalls innovasjoner eller forretningsideer.

Komiteen viser til at forslaget til ny lov om vern av forretningshemmeligheter inneholder en legaldefinisjon av begrepet forretningshemmeligheter.

Komiteen viser til at lovforslaget hovedsakelig innebærer en endring i terminologi og lovteknisk utforming.

Komiteen bemerker videre at journalistisk virksomhet, herunder medienes innsamling og bruk av opplysninger, ligger i kjerneområdet for ytringsfrihetsvernet. Tilegnelse, bruk og formidling av forretningshemmeligheter som dekkes av vernet i Grunnloven § 100, EMK artikkel 10 eller SP artikkel 19, vil, som un-

der gjeldende rett, følgelig ikke anses som rettsstridige handlinger og dermed ikke utgjøre inngrep i forretningshemmeligheter etter dette lovforslaget.

Komiteen viser til at den er av den oppfatning at innføring av forretningshemmelighetsloven ikke er ment å skulle endre pressens rett til innsyn i forhold til det som gjelder etter dagens lovregulering.

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om vern av forretningshemmeligheter (forretningshemmelighetsloven)

§ 1 Formål og virkeområde

Lovens formål er å sikre innehavere av forretningshemmeligheter vern mot urettmessig tilegnelse, bruk og formidling av hemmeligheten.

Loven gjelder også for Svalbard og Jan Mayen.

§ 2 Definisjoner

Med forretningshemmeligheter menes opplysninger som

- er hemmelige i den forstand at opplysningene ikke som helhet, eller slik de er satt sammen eller ordnet, er allment kjent eller lett tilgjengelig
- har kommersiell verdi fordi de er hemmelige
- innehaveren har truffet rimelige tiltak for å holde hemmelige

Alminnelige erfaringer og ferdigheter som en arbeidstaker har tilegnet seg under et ansettelsesforhold, utgjør ikke en forretningshemmelighet.

Med innehaver av en forretningshemmelighet menes en fysisk eller juridisk person som rettmessig råder over en forretningshemmelighet.

§ 3 Inngrep i en forretningshemmelighet

Ingen må gjøre inngrep i en forretningshemmelighet ved å oppnå kunnskap om eller rådighet over en forretningshemmelighet ved

- urettmessig å skaffe seg adgang til, ta med seg, eller kopiere dokumenter eller gjenstander
- annen adferd i strid med god forretningsskikk

Ingen må gjøre inngrep i en forretningshemmelighet ved urettmessig å bruke eller formidle en forretningshemmelighet som vedkommende har fått kunnskap om eller rådighet over

- i strid med første ledd

- i anledning av et tjeneste-, tillitsverv- eller forretningsforhold

- i medhold av bestemmelser i lov eller forskrift

Ingen må gjøre inngrep i en forretningshemmelighet ved urettmessig å oppnå kunnskap om eller rådighet over, bruke eller formidle en forretningshemmelighet som vedkommende på tidspunktet for tilegnelsen, bruken eller formidlingen visste eller burde ha visst var tilegnet fra noen som handlet i strid med annet ledd.

§ 4 Varer som utgjør inngrep

Ingen må tilvirke, markedsføre eller bringe i omsetning varer som vedkommende visste eller burde ha visst utgjør inngrep i en forretningshemmelighet. Det samme gjelder innførsel, utførsel eller lagring av varer som utgjør inngrep i en forretningshemmelighet, med sikte på å bringe varene i omsetning.

Varer utgjør inngrep i en forretningshemmelighet når de har en utforming, egenskap eller funksjon eller produseres eller markedsføres på en måte som i vesentlig grad drar fordel av en forretningshemmelighet som er urettmessig tilegnet, brukt eller formidlet.

§ 5 Forbud mot inngrep

Den som har gjort inngrep i en forretningshemmelighet, jf. §§ 3 eller 4, eller medvirket til det, kan ved dom forbys å gjenta handlingen.

Den som har gjort vesentlige forberedelsestiltak med sikte på å utføre en handling som vil utgjøre inngrep, eller på annen måte har opptrådt slik at det er særlig grunn til å frykte at vedkommende vil gjøre inngrep, kan ved dom forbys å gjennomføre handlingen.

Forbud etter første og annet ledd kan gjøres tidsbegrenset.

Forbud kan idømmes hvis innehaveren har tatt rettslige skritt mot inngriperen senest tre år etter at vedkommende fikk eller burde ha skaffet seg nødvendig kunnskap om inngrepet og inngriperen. Reglene om fristavbrudd i foreldelsesloven §§ 15, 15 a, 18 og 19 og om virkning av fristavbrudd i §§ 21 til 23 gjelder tilsvarende.

§ 6 Korrigerende og forebyggende tiltak

For å avbøte virkningene av et inngrep eller for å hindre nye inngrep i en forretningshemmelighet kan retten så langt det finnes rimelig gi pålegg om korrigerende og forebyggende tiltak. Slikt pålegg kan gå ut på at dokumenter eller gjenstander som inneholder forretningshemmeligheten, skal ødelegges eller utleveres til innehaveren av forretningshemmeligheten.

For varer som utgjør inngrep i en forretningshemmelighet, kan slikt pålegg gå ut på at varene skal:

- tilbakekalles fra handelen
- endres slik at deres inngripende egenskaper fjernes
- definitivt fjernes fra handelen
- ødelegges

- e) utleveres til innehaveren av forretningshemmeligheten

Avgjørelsen av om tiltak skal pålegges og valget mellom mulige tiltak skal være forholdsmessig. Det skal blant annet tas hensyn til inngrepets alvorlighet, virkningene av tiltakene og tredjepersoners interesser.

Pålegg om tiltak skal ikke være betinget av at innehaveren av forretningshemmeligheten yter kompensasjon til den tiltaket retter seg mot, og påvirker ikke innehaverens rett til vederlag eller erstatning etter § 8. Tiltak skal gjennomføres for inngriperens regning hvis ikke særlige grunner taler mot det.

Pålegg om tiltak kan idømmes hvis innehaveren har tatt rettslige skritt mot inngriperen senest tre år etter at vedkommende fikk eller burde ha skaffet seg nødvendig kunnskap om inngrepet og inngriperen. Reglene om fristavbrudd i foreldelsesloven §§ 15, 15 a, 18 og 19 og om virkning av fristavbrudd i §§ 21 til 23 gjelder tilsvarende.

§ 7 *Fortsatt bruk mot rimelig vederlag*

I stedet for forbud etter § 5 og pålegg etter § 6 kan retten gi inngriperen tillatelse til fortsatt bruk av forretningshemmeligheten mot rimelig vederlag til innehaveren av forretningshemmeligheten og på passende vilkår for øvrig. Tillatelse kan bare gis hvis

- inngriperen har vært i aktsom god tro ved tilegnelsen av forretningshemmeligheten
- forbud etter § 5 eller pålegg etter § 6 vil påføre inngriperen uforholdsmessig skade
- vederlag til innehaveren fremstår som en rimelig løsning

Vederlaget etter første ledd skal ikke overstige lisensavgiften innehaveren med rimelighet kunne krevd i perioden hvor bruken kan forbys. Vederlag etter § 8 fastsettes på samme måte for perioden frem til domsavsigelsen.

§ 8 *Vederlag og erstatning*

Forsettlig eller uaktsomt inngrep, jf. §§ 3 eller 4, skal inngriperen betale innehaveren av forretningshemmeligheten vederlag eller erstatning som fastsettes etter det av følgende grunnlag som er mest gunstig for innehaveren:

- vederlag som tilsvarende en rimelig lisensavgift for bruken, samt erstatning for skade som følge av inngrepet som ikke ville oppstått ved lisensiering
- erstatning for skade som følge av inngrepet
- vederlag svarende til vinningen som er oppnådd ved inngrepet

Første ledd gjelder tilsvarende ved medvirkning til inngrep.

§ 9 *Straff*

Den som gjør inngrep i en forretningshemmelighet, jf. §§ 3 og 4, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år.

Var inngriperen i aktsom god tro ved tilegnelsen av forretningshemmeligheten, jf. § 7 første ledd bokstav a, kommer straff bare til anvendelse for grove inngrep, jf. § 10.

Straff kommer ikke til anvendelse ved inngrep som nevnt i § 3 annet ledd når kunnskap om eller rådighet over forretningshemmeligheten er oppnådd i et tjeneste- eller tillitsvervforhold eller gjennom urettmessig handling i et slikt forhold, og mer enn to år er gått siden forholdet opphørte.

§ 10 *Straff for grovt inngrep*

Den som gjør grovt inngrep i en forretningshemmelighet, jf. §§ 3 eller 4, straffes med bøter eller fengsel inntil tre år.

Ved vurderingen av om grovt inngrep foreligger, skal det særlig legges vekt på skaden som er påført innehaveren av forretningshemmeligheten og andre, herunder skade på innehaverens kommersielle omdømme, vinningen som inngriperen har oppnådd, og arten og omfanget for øvrig av inngrepet.

§ 11 *Publisering av informasjon om dommer*

Retten kan i dom i sak om inngrep i forretningshemmeligheter bestemme at informasjon om dommen skal formidles på passende måte for inngriperens regning for å avbøte følgene av inngrepet og for å forebygge nye inngrep. Dette gjelder tilsvarende ved medvirkning til inngrep og i tilfeller som nevnt i § 5 annet ledd.

§ 12 *Ikrafttredelse og overgangsregler*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Loven §§ 5 til 11 gjelder for inngrep som finner sted etter at loven har trådt i kraft.

Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

§ 13 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter (patentloven) oppheves § 65.

2. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) skal § 124 lyde:

Et vitne kan nekte å svare på spørsmål når det ikke kan svare uten å åpenbare en *forretningshemmelighet*.

Retten kan likevel pålegge vitnet å forklare seg når den etter en avveining av de stridende interesser finner det påkrevd. I så fall skal retten pålegge de tilstedeværende *taushetsplikt og forbud mot bruk av forretningshemmeligheten som kan utledes av forklaringen. Retten kan bestemme at forklaringen bare skal meddeles den selv og partene i møte for lukkede dører. Forbud og påbud etter annet punktum skal gjelde inntil det i rettskraftig*

dom eller kjennelse fastslås at opplysningene ikke utgjør forretningshemmeligheter, eller vernet bortfaller som følge av at opplysningene blir allment kjent eller lett tilgjengelig.

3. I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) oppheves §§ 207 og 208.

4. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) gjøres følgende endringer:

§ 14-4 tredje ledd bokstav a skal lyde:

a) forretningshemmeligheter,

§ 22-10 skal lyde:

§ 22-10 *Bevisfritak for forretningshemmeligheter*

En part eller et vitne kan nekte å gi tilgang til bevis som ikke kan gjøres tilgjengelig uten å røpe en *forretningshemmelighet*. Retten kan likevel gi pålegg om at beviset skal gjøres tilgjengelig når den etter en avveining finner det påkrevd.

§ 22-12 nye tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Når bevis omhandlet i § 22-10 føres etter pålegg fra retten, skal retten pålegge de tilstedeværende taushetsplikt og forbud mot bruk av forretningshemmeligheten som kan utledes av beviset. Retten kan bestemme at muntlig forhandling om beviset skal skje for lukkede dører. Retten kan i særlige tilfeller begrense partenes adgang til å benytte rettslige medhjelpere etter § 3-7 til det retten anser nødvendig.

(4) Forbud og påbud etter tredje ledd første punktum skal gjelde inntil det i rettskraftig dom eller kjennelse fastslås at opplysningene ikke utgjør forretnings-

hemmeligheter, eller vernet bortfaller som følge av at opplysningene blir allment kjent eller lett tilgjengelig.

Ny § 34-8 skal lyde:

§ 34-8 *Særregler om midlertidige forføyninger til sikring av forretningshemmeligheter*

(1) Når retten beslutter midlertidig forføyning til sikring av en forretningshemmelighet, skal det settes en frist for saksøkeren til å reise søksmål om kravet, jf. § 34-3 tredje ledd. Fristen skal ikke overstige det lengste alternativet av 20 virkedager eller 31 kalenderdager.

(2) § 34-3 annet ledd sjette punktum gjelder ikke for midlertidig forføyning som forbyr formidling av forretningshemmeligheter.

5. I lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven) gjøres følgende endringer:

§§ 28 og 29 oppheves.

§ 48 første ledd skal lyde:

Den som vesentlig overtrer § 6 fjerde ledd, jf. første ledd, forskrift gitt i medhold av § 6 femte ledd, § 11, § 12, § 13, § 15, § 16 a første ledd bokstav a, jf. § 12 og § 13, § 20 annet ledd, § 26, § 27 eller § 30, straffes med bøter, fengsel inntil 6 måneder eller begge deler dersom ikke strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse.

§ 48 sjette ledd oppheves.

§ 48 b første ledd første punktum innledningen skal lyde:

For forsettlig eller uaktsom overtredelse av § 30 skal overtrederen betale til den forurettede:

Oslo, i næringskomiteen, den 13. februar 2020

Geir Pollestad

leder

Margunn Ebbesen

ordfører

